

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

37. An Prælati Regulares possint subditos suos ab hæresi occulta
absolvere? Et notatur Episcopos; & Inquisitores non posse ab hæresi
occulta absolvere? Ex p. 8. tr. 7. res. 50.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

his vim omnem ac auctoritatem ablatam esse illud, cu-
peret per promulgationem Bullæ Cœne Domini. Ter-
tiò, quia ut notavit Portellus in dub. regul. verb. Bulla
Cœna, §. 2. Patribus Societatis Iesu concessum à Gre-
gor XIII anno 1584, ut per Bullam Cœnæ concessio-
nes illis factæ minimè revocatae esse censentur.
Compend. Societ. in verb. Bulla Cœna, §. 2. Sane de
Religion. tom. 4. tract. 10. lib. 9. cap. 20. num. 18. Quartò,
quia in Bulla prohibetur absolutio casuum, quos con-
tinet, non absolute ratione privilegiorum sed eorum
prætextu duntaxat: at prætextus color est quaesitus,
Budæo interprete in l. illicitas, ff. de offic. Præsid. & l.
ea sub prætextu. Cod. de transact. & nemo dicitur rebus
illis colorem dare, quas legitime efficit, & cum aucto-
ritate eorum, quibus incumbit eas abrogare aut proba-
re. Ergo cum Regulares approbante Pontifice ab-
solvant inferiores suos ab hæresi, quæ non est cogni-
ta, non id agunt prætextu privilegij, sed cum potestate,
& ut res est legitime.

6. Sed hæc sententia prorsus est refellenda stante
Decreto Sacre Congregationis facto cum Sanctissi-
mo die 17. Novembris 1628. Et Superiores Regulares
hanc opinionem sequentes essent severe puniendi ab
Inquisitoribus in nostro Sacro Tribunali. Recognosce-
re me ipsum non solum in loco citato à Bauny, sed
in 3. part. tract. 2. res. 122. Vnde caveant Regulares
à sententia Stephani Bauny, licet alioquin viri do-
ctissimi.

Quæ hic est
ref. antecede-
des, & in
aliis positæ
in annot. ult.
dicitur ref.

RESOL. XXXVII.

An Prælati Regulares possint subditos suos ab hæresi oc-
cultâ absolvere?

Et notatur Episcopus & Inquisitores non posse ab hæ-
resi occultâ absolvere? Ex part. 8. tract. 7. & Misc.
Resol. 50.

Sup. hoc in §. 1. **S**apius hanc questionem tractavi, sed quia
illam sapius P. Baunius pertractat, ad illam
ego iterum redeo, & faxit Deus quod ad hunc scopu-
lum aliqui superiores Regulares non naufragentur,
quos puto ut alibi observavi in nostro sacro Tribunali
esse severe puniendos: itaque Baunius novissime in
part. 2. sue Theologie Moralis de Censuris, disputat. 3.
tract. 2. quæst. 26. me citato contra sententiam nega-
tivam, quam ego mordicus sapius docui, ipse insurgit,
eamque improbat, Primò quod auctoritati Prælato-
rum Regularium nōceat. Secundo quod eorum sub-
ditos prius necessario ad salutem remedio, absolu-
tione scilicet criminis, in quo ex iis labi possunt plu-
rimi Nam quod de Episcopis, aut Inquisitoribus san-
ctæ fidei dicitur, ad quos ire, & ab iis impetrare so-
lutionem nexus sui, Regulares possunt, etsi asseratur
vetissime, quantis est id tamen pervium molestiis,
quantis & quam certis expositum animæ, salutisque
periculis? quæ subire, consulto ac scienter, cum Dei
nobis gratiam accipiunt culpa est, eaque contra jus na-
turæ, lethifera. Sed hoc discrimen sponte ij eligant,
qui egressi claustris, Episcopum de absolutione suo-
rum criminum sollicitum ad eum, vel enim id scienter
faciunt Prælato, approbante, vel invito, ac ignoran-
te: si secundum, peccant, cum eo renitente domo
egredi, aut ignorante committere se itineri, inobedien-
tiæ sit scelus. Si primum, etsi contra regulam, aut
obedientiam non delinquant, culpa tamen non sunt
omnino vacui, quod religioni tali facto scandalum
ingerent, bonum ejus nomen, famamque violent.
Nam quid facilius, quam plebi natura sua suspiciaci,
eam tum opinionem imprimi, esse ab eo grave quid-
piam admittendum, de quo cum ab Episcopo absolui sit
necesse?

2. Quæ famæ nominisque dedecora, ut videntur,
Regulares præpositos oportuit ea potestate præditos
esse, quæ subditis sibi gentibus reconciliandis cum
Deo & Ecclesia, est necessaria: Societatis sanctæ nostræ
Provinciales ac Generalem, suos de hæresi absolvi
posse, scribit Ortizius in summa cap. 5. numer. 29. Per-
tinus de privilegio. Minimo. tom. 1. ad constit. 4. Si-
ti IV. §. 5. numer. 20. quod eis speciali privilegio
concessum voluit Gregor. ejus nominis XIII. ut est in
eiusdem Societ. Compendio §. 7. & 8. facultate ejusdem
Generali & Provincialibus relicta, subrogandi sibi
in casibus particulatibus, non universim, tamen ac ge-
neraliter, nisi res secus exigeret (de quo sunt ipsi iudi-
ces, ac arbitri) qui suo nomine de eo crimine ab-
solvant.

3. Privilegia verò supradicta non esse revocata,
patet.

Primò, quia ea quotannis renovantur ac voce re-
novo confirmantur à Pontifice, ad instantiam Procura-
torum cujusque ordinis, testimonio Portellij in du-
biis Regularibus verb. Abbas, num. ult.

4. Secundo per Bullam Cœnæ, qualibet non prohi-
betur absolutio casuum quos continet, sed ea duntaxat,
quæ privilegiorum prætextu dantur; ergo cum
prætextus sit color quaesitus, ut exposuit Budæus in
leg. illicitas, Dig. de officio Præsid. sub prætextu, Cod. Quæ-
re de transact. vel, ut loquuntur alij, id quod sub specie
si, cum absolviunt de hæresi, aut casibus aliis Bullæ
occultis, id legitima auctoritate faciunt, & non colore magis
quaesito, aut sub aliquo velamine: at verum est con-
sequens, nam per privilegia sibi concessa à Pontifice,
eiusdem benignitate tantumdem hi possunt quantum
ipse, cum sunt ejus subdelegati.

5. Quid? quod Societatis Iesu Patribus indulget? Sup. hoc
dicitur Gregor. ejus nominis XIII. anno reprobatae
salutis 1584. ut per Bullam non censentur eorum
abrogata privilegia: ut est in Compendio ejusdem So-
ciet. in verb. Bulla Cœna, §. 2. quod notavit Sane de
Religion. tom. 4. tract. 10. lib. 9. cap. 20. num. 18. Portell.
in dubiis, verb. Bulla Cœna: data ergo à Gregorio XIII.
Religionis hujus Ordinis, à Pio autem V. Patrum Do-
minicanorum superioribus, potestas absolviendi ab
occulta hæresi, in istdem perseverat hoc tempore,
Hucusque Baunius.

6. Sed hanc doctrinam prorsus refellendam esse
puto, nec in praxi admittendam, ut pote de directo
pugnantem contra declarationem & mentem Ponti-
ficis, ut patet ex infrascripto Decreto, quod per exten-
sum apponere decrevi: Sacra Congregatio S. R. E. S. R. E.
Cardinalium negotiis & consultationibus Episcopo-
rum, & Regularium præposita censuit per confirma-
tiones privilegiorum, quas regulares à Sede Aposto-
lica post sacrum Concilium Tridentinum obtine-
runt, nequaquam revocasse privilegia prius ab eodem
Concilio, ac deinde etiam ipsius Congregationis de-
cretis sublata atque extincta, si quæ habebant, absolven-
di à casibus Ordinario loci reservatis. Quæ admodum
neque indulta absolviendi à casibus contentis in Bulla,
quæ in die Cœnæ Domini legi consuevit, ut pote sub-
lata per annum ipsius Bullæ publicationem, vires, aut
robore acquisivisse, ex subsequentibus privilegiorum
confirmationibus, ac proinde Regulares cujusvis Or-
dinis, Congregationis, Societatis, & instituti etiam ne-
cessario exprimendi, nec intra, nec extra Italiam in
vim privilegiorum, aut confirmationem ejusmodi,
quas vel hætenus obtinuerunt, vel deinceps forte
obtinebunt, posse quemquam absolvi ab eisdem ca-
sibus in Bulla Cœnæ Domini, aut Ordinario loci re-
servatis. At si secus egerint, absolutiones nullas re-
servatis. Sedi Apostolicæ reservatis, siquidem Regulares
habent.

habeant à Sede Apostolica absolventi facultatem, illam extra Italiam minime sublatam fuisse iisdem S. Congregationis decretis hac de re editis iussu sanctæ memoriæ Clementis VIII. quam factæ Congregationis sententiam sanctitas sua ad se relata approbavit, mandavitque ab omnibus ad quos pertinet, inviolabiliter observari. Romæ 17. Novembris 1628. & licet novissimè Pater Santorius asserat privilegia Regulariū adhuc durare in ordine ad absolutionem Bullæ Cœnæ; tamen fatetur superiores Regulares nullo pacto posse absolvere ab hæresi occulta; ita ille in *comment. ad consilium Minor. cap. 2. stat. 1. §. 1. & §. 5. quæst. 5.* cui adde Novarium in *Lucerna Regularium, ver. Hæresis, n. 6.*

7. Ad id verò, quod asserit Baunius, Episcopos & Inquisitores posse absolvere ab hæresi occulta, omnino negandum est, & licet ego in *part. 1. tract. 5. ref. 3.* dixerim posse Inquisitores ab hæresi absolvere, intellexi, secundum Frejtam à me adductum, de Inquisitoribus Hispaniæ, secus autem de aliis, & ita me intelligit novissimè Catena in *praxi S. Officij, part. 2. tit. 2. numero 61.*

RESOL. XXXVIII.

An Regulares possint absolvere sæculares ab hæresi occulta?

Et inferius Prælatos Regulares non posse ab hæresi suos subditos absolvere? Ex p. 6. tit. 6. & Msc. 1. Resol. 54.

Affirmativam sententiam docet Croufers in *Regulam S. Francis, c. 7. §. 2. 28. fol. 77. 1.* ubi ita asserit: Dico secundò eodem Confessarios posse etiam absolvere sæculares à casibus Bullæ Cœnæ, & etiam ab hæresi: probatur ex concessione Urbani IV. suprà posita in qua concedit dictos Regulares posse absolvere sæculares ab omnibus, nisi talia essent, propter quæ Sedes Apostolica esset meritis consulenda: sed pro hæresi, nisi illius sit, qui in hæresim coram iudice competentis abjuratam relapsus est, non est meritis consulenda Sedes Apostolica, ut superius ostensum est; ergo ab hæresi possunt præfati absolvere. Probatur secundò ex concessione Sixti IV. superius allegata, per quam dicti Confessarii possunt absolvere ab omnibus casibus excommunicationis, Ordinario tam à jure, quam ab homine reservatis toties quoties opus fuerit, sicut potest Diocesanus. Sed hæresis, sicut occultæ, seu in iudicium nondum deducta, tam jure antiquo quam novo Tridentini reservatur Ordinariis; ergo sicut hi possunt ab illa absolvere, ita & Confessarii supradicti, & consequenter à reliquis Bullæ Cœnæ casibus.

2. Rodericus nullius momenti existimat esse hanc rationem, dicendo, hos casus occultos non esse propriè reservatos Episcopis, sed eisdem potius concessos jure communi speciali: & propter hanc rationem negat mendicantes id posse, confirmatque sententiam suam, quòd in dicta concessione per Tridentinū Episcopis facta, existimet industriam personæ Episcopi ad abolendum ab hujusmodi casibus electam: ex quo inferit, non oportere mendicantibus tribuere similem facultatem, eo titulo, quòd à reservatis Episcopo possint absolvere. Sed fallitur: nam verum non est Episcopis concessos casus occultos, de quibus in Trident. sess. 24. c. 6. Sed potius relictos juri suo antiquo, vel eidem relictos, secundum quòd cum dicti casus fuerint propriè reservati Episcopis, meritis asserimus, mendicantes ejusmodi facultatem habere: neque in concessione per Tridentinum facta potest dici personæ industria electa. Cum enim Patribus Concilij Tridentini incogniti fuerint Episcopi, & per illud hæc facultas annexa sit officio, industria personæ non potest censeri.

Tom. V.

ri electa. Si dicas, ratione dignitatis concessam esse Episcopis dictam facultatem, fateor: non tamen, quia mendicantibus & est talis dignitas, necesse est deesse etiam facultatem, cum ex privilegio Apostolico illam possint habere, & de facto habeant, ut clarum est ex privilegiis suprà positis.

3. Quæ certe non possunt censi derogata; neque per Bullam Cœnæ, quoad casus in ea contentos: quia si per dictam Bullam casus non efficiuntur tales, quòd pro eis meritis consulenda sit Sedes Apostolica, & quòd ab eis non possint absolvere Diocesanus semper manent absolubiles virtute privilegij Urbani IV. & Sixti IV. & hæc quidem secundum antiquiora Regularium privilegia: nam secundum recentiora, luce clarius est, quòd possunt dicti Confessarii absolvere sæculares ab hæresi, & reliquis Papæ reservatis, & consequenter ab Episcopis. Hucusque Croufers.

4. Sed si aliquis hanc sententiam in praxi deducet, puto in nostro Sacro Tribunali severe puniendum esse; nam non solum virtute privilegiorum Religiosi non possunt absolvere ab hæresi occulta sæculares, sed nec ipsos Regulares. Et ratio est, quia in nullo privilegio, seu concessione censetur data potestas absolventi ab hæresi, nisi de illa specialis efficiatur mentio, ut observat Sanchez in *sum. tom. 1. lib. 2. c. 11. n. 7. Sanctarelli, hic sup. in tract. de hæresi, cap. 5. dub. 1. n. 8. Avila de cens. part. 7. disp. 10. dub. 6. Rodriq. in Quæstionib. Regular. tom. 1. q. 40. art. 10. & alijunde patet responsio ad privilegium adductum Sixti IV.*

5. Et licet Hurtadus de Mendoza de *fide, volum. 1. disp. 84. sect. 2. §. 45.* putet extra Hispaniensis Inquisitionis ditionem posse Præpositum Generalem Societatis Iesu per se, vel per alium absolvere quoscunque ab hæresi in foro conscientie vigore cujusdam privilegij à Sede Romana obtentis: hoc non procedit in Hispania, in qua ut restat ipse Hurtadus, nulla religio eo privilegio gaudet. Verum hodie omnia supradicta contrahunt ex decreto Sacre Congreg. rebus Episcoporum & Regularium præposita de mandato Sanctissimi Urbani VIII. ubi habetur absolvere quempiam à casibus in Bulla Cœnæ, aut ordinario loci reservatis non posse Regulares cujusvis Ordinis, Congregationis, Societatis, & instituti, etiam necessariò exprimiendi tam citra, quam extra Italiam in vim privilegiorum, aut confirmationem hujusmodi, quæ vel hæcenus obtinuerunt, vel deinceps fortè obtinebunt. Et si secus egerint, absolutiones nullæ ac irritæ erunt. Ita in supradicto Decreto. Unde non est admittendum id, quod conatur probare Croufers c. 7. sect. 12. fol. 598. videlicet Prælatos Regulares posse absolvere ab hæresi suos subditos; quòd novissimè docet Stephanus Bauny in *Theolog. Moral. tract. 4. §. 32. adversus quos vide Doctores penes me ipsum in 3. part. tract. 2. refol. 122. nec aliter sentiendum.*

RESOL. XXXIX.

An Regulares possint absolvere à casibus Bullæ Cœnæ, si sint occultæ, etiam quoad hæresim?

Et quid si prædictæ censura deducta sint ad ad formam contentioſam, & licet publica sint?

Et in reſu hujus Ref. assignantur alij sex casus, in quibus Regulares virtute suorum privilegiorum minime possint sæculares absolvere, nisi in articulo mortis. Ex p. 1. tit. 2. Ref. 18.

Affirmativè responder Brunus Cassiaing de *Sup. hoc in Privileg. Regular. part. 1. tract. 5. c. 3. propos. 3.* ubi sic ait: Sacerdos Regularis potest absolvere in doct. ref. foro conscientie, à censuris, & casibus à quibus jure 33. §. 1. cur. sim in lin. communi, & ex concessione Tridentini absolvere ult. & pro. possunt

Sup. hoc inf. in tr. 10. ref. 81. signante ad lin. 4. & servat Sanchez in sum. tom. 1. lib. 2. c. 11. n. 7. Sanctarelli, hic sup. in Ref. 29. §. Respondent. &c.

Sup. hoc sup. lege ex ref. 34. §. 1. in fin. & ex ref. 35. §. 1. & part. 2.

Sup. hoc Decreto in ref. not. seq. & in aliis ejus cunctis not.

Quæ hic est sup. Ref. 31. & in aliis ejus primæ not.